

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého právní věci žalobkyň: **a) O. D. b) nezl. A. D., c) nezl. Y. D.**, zastoupené JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 7. 2020, č. j. 13 Az 30/2019-28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Včas podanou kasační stížností napadly žalobkyně v záhlaví uvedený rozsudek Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Městský soud tímto rozsudkem zamítl jejich žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 5. 2019, č. j. OAM-978/ZA-ZA10-VL11-2018, jímž žalovaný neudělil žalobkyním mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Městský soud v napadeném rozsudku vyšel ze skutkových zjištění žalovaného získaných z jeho pohovoru se žalobkyní a) [matkou žalobkyně b) a c)] a z informací vztahujících se k situaci na Ukrajině. Žalobkyně jsou pravoslavné křesťanky, které jsou schopny se dorozumět česky, ukrajinsky a rusky. Žalobkyně a) nemá žádné politické přesvědčení, nikdy nebyla členkou žádné politické strany ani organizace, nikdy nebyla politicky aktivní a neúčastnila se žádných politických akcí, ani nebyla trestně stíhaná. Žalobkyně nikdy neměly problémy se státními orgány, úřady, soudy, policií nebo armádou. Ve vlasti žalobkyně naposledy bydlely v Charkově. Do České republiky přicestovaly přes Polsko na polské vízum, které jim bylo uděleno v roce 2016. Následně získaly vízum na strpění v České republice s platností do srpna 2017. Nové vízum však již nezískaly, naopak obdržely výjezdni příkaz s platností do 15. 11. 2018. Žalobkyně jsou

zdravé. O mezinárodní ochranu žalobkyně a) požádala jménem svým i jménem žalobkyně b) a c) z obavy o život. Než začala válka, žily v Luhansku. Nezletilé žalobkyně však měly strach, proto všechny nejdříve odjely k rodičům manžela žalobkyně a) do Poltavy a po roce pak do Charkova. Zde získaly registraci jako vnitřně přesídlené osoby. Dceru však nevzali do školky a žalobkyně musely na vše čekat, zejména na očkování. S rodiči manžela nemají dobré vztahy a nejsou již v kontaktu. Rodiče žalobkyně a) jsou rozvedení. S otcem, který žije v Hannivce a má novou rodinu, se nestýká. Matka, u které nyní žalobkyně bydlí, žije v Praze. Ukrajinu žalobkyně opustily také proto, že měly problémy s tím, že hovořily rusky. Ostatní děti si se žalobkyněmi b) a c) nechtěly hrát, protože přijely z válečné oblasti. Jiné problémy však neměly. Žalobkyně a) by ráda žila a pracovala v České republice. Neví, co by jim při návratu hrozilo. V Luhansku mají byt, ale nemohou se tam kvůli válce vrátit. Jinde na Ukrajině nemají kde bydlet, navíc je tam draho. Žalobkyně b) chodí v České republice do školy, žalobkyně c) do školky.

[3] Městský soud shrnul, že žalovaný řádně zjistil skutkový stav věci a že se náležitě zabýval všemi skutečnostmi, jež v průběhu správního řízení vyšly najevo, a stejně tak že se zabýval i všemi tvrzeními žalobkyně a). Nepřisvědčil námitce žalobkyně a), že se žalovaný nevěnoval jejich azylovému příběhu a namísto toho soustředil svoji pozornost na načasování podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. V této souvislosti poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005-54 a uvedl, že je namístě zvážit načasování podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany při posuzování její důvodnosti, zejména pokud cizinec žádost podá po několikaletém pobytu v České republice v okamžiku, kdy mu bylo uloženo správní vyhoštění či mu byl vydán výjezdní příkaz. Taková skutečnost totiž může svědčit o účelovosti podané žádosti. Městský soud připomněl, že žalobkyně požádaly o udělení mezinárodní ochrany po dvouletém pobytu na území České republiky v poslední den platnosti obdrženého výjezdního příkazu. Okolnost načasování podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany proto byla pro posouzení věci zcela relevantní. Zdůraznil také, že k úpravě pobytu cizince na území České republiky slouží primárně instituty upravené zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců a odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 10. 2018, č. j. 2 Azs 200/2018-36 a ze dne 14. 10. 2019, č. j. 3 Azs 144/2018-24. K námitce nedostatečného posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu městský soud uvedl, že žalovaný se otázkou naplnění důvodů pro udělení doplňkové ochrany zabýval, přičemž konstatoval, že trest smrti byl na Ukrajině zrušen v roce 2000, žalobkyně a) v průběhu správního řízení neuvedla, že by jí nebo žalobkyním b) a c) hrozilo nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, a ani ve správním řízení tato hrozba nevyšla najevo. Žalobkyně neměly v zemi původu žádné problémy se státními orgány či bezpečnostními složkami a kromě bezpečnostní situace na Ukrajině žalobkyně a) neuvedla žádné jiné skutečnosti, pro které by se nemohla s dětmi vrátit do vlasti. Žalovaný nezjistil, že by žalobkyně mohly být na Ukrajině postiženy za svou azylovou žádost v zahraničí. Stav zhoršené bezpečnostní situace na Ukrajině trvá ve dvou oblastech (Doněcké a Luhanské), v ostatních částech je však situace zcela stabilní a nedochází v nich k ozbrojeným střetům. Žalobkyně před odjezdem z vlasti žily v Charkovské oblasti, kde mají registrovaný pobyt a kde v současné době žádné ozbrojené střety neprobíhají. Městský soud se ztotožnil se závěrem žalovaného, že pro udělení doplňkové ochrany podle

pokračování

§ 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu nejsou důvody. Stejně tak se městský soud ztotožnil se závěrem, že vycestování žalobkyně nebude v rozporu s mezinárodními závazky České republiky a nelze proto udělit ani doplňkovou ochranu podle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu.

[4] K bezpečnostní situaci na Ukrajině městský soud odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2019, č. j. 9 Azs 410/2018-38, v níž tento soud dospěl k závěru, že situaci na Ukrajině nelze ani v současné době klasifikovat jako totální konflikt, při kterém by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Ozbrojený konflikt je dlouhodobě omezen na východní část Ukrajiny (Doněcko a Luhansko), zbytek země je pod plnou kontrolou ukrajinské vlády. Městský soud dále poznamenal, že Česká republika považuje Ukrajinu, s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti, s účinností ode dne 22. 3. 2019 za bezpečnou zemi původu, což svědčí o zlepšení situace na tomto území. Městský soud dále uvedl, že žalobkyně v minulosti úspěšně využily možnosti vnitřního přesídlení [žalobkyně a) zde jako vnitřně přesídlená osoba pobírala státní podporu] a v podrobnostech k této otázce odkázal na judikaturu správních soudů reprezentovanou rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 14. 11. 2018, č. j. 52 A 8/2018-19, usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2019, č. j. 7 Azs 116/2019-21 a v něm uvedenými soudními rozhodnutími. Popsané drobné ústrky a excesy soukromých osoby nepředstavují důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Jiné potíže žalobkyně a) v průběhu správního řízení nezmínila. Městský soud proto uzavřel, že žalovaný svým rozhodnutím neporušil žádné ustanovení správního řádu ani zákona o azylu a žalobu zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[5] Kasační stížnost podaly žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., správního řádu soudního (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně namítly, že je zřejmé, že sociální postavení rodiny se liší od obvyklého profilu žadatelů o udělení mezinárodní ochrany pocházejících z Ukrajiny již tím, že stěžovatelka a) disponuje potřebnou kvalifikací a může v České republice zastávat práci zdravotní sestry. Domovský stát stěžovatelky opustily z důvodu letitého tlaku ze strany státu i místní společnosti, který byl zapříčiněn ozbrojeným konfliktem.

[6] Dále uvedly, že se městský soud s podanou žalobou vypořádal pouze obecným a nepřezkoumatelným způsobem, neboť jako hlavní důvod pro údajnou účelovost žádosti označil načasování jejího podání a nezohlednil, že účelem tohoto pobytu bylo strpění stěžovatelek podle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, který se opírá o zcela stejné důvody, pro které stěžovatelky požádaly o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatelky rovněž městskému soudu vytkly, že jeho rozsudek kromě rekapitulace jejich výpovědí a historie správního řízení nenabízí vypořádání žalobních námitek. Městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku nijak nevysvětlil, z jakého důvodu se při hodnocení důkazů přiklonil k určitému důkazu (listinných zpráv o bezpečnostní a politické situaci na Ukrajině) na úkor důkazu jiného (některých pasáží výpovědí stěžovatelek).

[7] Stěžovatelky poznamenaly, že z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, a ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008-61 vyplývá, že v řízení o mezinárodní ochraně nelze klást na osobu žadatele zvýšené požadavky na unesení důkazního břemene, neboť nelze očekávat, že cizinec přicházející z domovského státu bude vybaven širokou paletou důkazů prokazujících jeho obavy. Pro existenci skutečného nebezpečí vážné újmy tak musí být kumulativně splněny jen tyto podmínky: 1) země původu žadatele se nachází v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2) žadatel je civilista a 3) žadatel by byl v souvislosti s tímto konfliktem v zemi původu vystaven vážnému a individuálnímu ohrožení života nebo tělesné integrity z důvodu svévolného (nerozlišujícího) násilí. Na Ukrajině podle stěžovatelek probíhá ozbrojený konflikt nejasného rozsahu a nelze určit, zda je ještě vnitřní nebo mezinárodní. Domnívají se, že tuto skutečnost není nutné dále odůvodňovat a že konflikt se neodehrává jen mezi soupeřícími vojsky, ale dopadá i na místní společnost. Bez uvedení konkrétních důvodů stěžovatelky rovněž poznamenaly, že podmínky pro udělení mezinárodní ochrany v jejich věci jednoznačně existují. Bezpečnostní situaci v zemi nelze hodnotit na základě listiny, kterou zpracoval sám žalovaný jako rozhodující správní orgán, neboť takové rozhodnutí se „točí v kruhu“. Postupem, při kterém se žalovaný při rozhodování o žádosti řídí zprávou, kterou sám zpracoval, dochází k porušení § 3 a § 68 odst. 3 správního řádu.

[8] Jako poslední důvod kasační stížnosti stěžovatelky uvedly, že jejich letitý pobyt v České republice odůvodňuje udělení humanitárního azylu, neboť v domovském státě již nedisponují žádným zázemím a nemají tak kam vycestovat. Zamítnutí kasační stížnosti by je tak vystavilo riziku bezdomovectví.

[9] Žalovaný ve vyjádření uvedl, že stěžovatelky na Ukrajině naposledy bydlely v Charkově, který je pod plnou kontrolou ukrajinské vlády. Konflikt na východě Ukrajiny, kde žalobkyně žily v minulosti, proto nezakládá důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Ve zprávách o bezpečnostní situaci na Ukrajině žalovaný kompletuje informace z relevantních veřejně přístupných a nezávislých zdrojů, a proto se jejich použitím „netočí v kruhu“, ani neporušuje zákon. Jestliže žalobkyně tyto zprávy považovaly za neobjektivní, nic jim nebránilo, aby předložily zprávy jiné, které by závěry žalovaného vyvrátily. To však neučinily. Ostatní námitky jsou natolik obecné, že nezakládají relevantní kasační body. Kasační stížnost žalovaný považuje za nedůvodnou a navrhuje proto, aby ji Nejvyšší správní soud zamítl nebo ji odmítl pro nepřijatelnost.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud se nejdříve zabýval otázkou přijatelnosti kasační stížnosti, neboť podle § 104a odst. 1 s. ř. s. ve znění platném v době podání kasační stížnosti je podmínkou věcného přezkumu kasačních stížností ve věcech mezinárodní ochrany i jejich přijatelnost. Kasační stížnost je podle tohoto ustanovení přijatelná pouze tehdy, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud ji pro nepřijatelnost odmítne.

pokračování

[11] Přesahem vlastních zájmů stěžovatele se zabýval Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém uvedl, že kasační stížnost je přijatelná, jestliže: 1) obsahuje otázky, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) obsahuje otázky, které dosavadní judikatura řeší rozdílně; 3) je potřeba učinit judikaturní odklon; 4) Nejvyšší správní soud v napadeném rozhodnutí shledá zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení se přitom v konkrétním případě může jednat tehdy, pokud krajský soud v napadeném rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze ani vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu. O zásadní pochybení se konečně může jednat také tehdy, pokud krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V obou nastíněných případech je současně třeba se důvodně domnívat, že kdyby k pochybení nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.

[12] Nejvyšší správní soud dospěl po zhodnocení argumentů vznesených v kasační stížnosti i ve vyjádření žalovaného k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje. S rozsudky, na které stěžovatelky v kasační stížnosti odkázaly, není napadený rozsudek městského soudu v rozporu. Žádnou jinou rozpornou judikaturu stěžovatelky neuvedly a ani Nejvyšší správní soud neshledal, že by v předložené věci vyvstala otázka, kterou by Nejvyšší správní soud řešil rozdílně, popř. ji ve své judikatuře dosud neřešil. Bezpečnostní situaci na Ukrajině se Nejvyšší správní soud již mnohokrát zabýval a dospěl k závěru, že situaci na východní Ukrajině nelze považovat za totální ozbrojený konflikt, který by sám o sobě zakládal důvod udělení mezinárodní ochrany (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2019, č. j. 6 Azs 372/2018-31, ze dne 18. 4. 2019, č. j. 9 Azs 410/2018-38, ze dne 27. 6. 2019, č. j. 1 Azs 412/2018-28 nebo ze dne 26. 5. 2020, č. j. 4 Azs 456/2019-30).

[13] Napadený rozsudek městského soudu netrpí ani zjevnými a závažnými vadami, pro které by ho bylo nutné i bez návrhu stěžovatelek zrušit. Městský soud věc posoudil v souladu s konstantní judikaturou, od které nyní není třeba učinit judikaturní odklon.

[14] K námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku Nejvyšší správní soud odkazuje na své rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 4 Azs 55/2003-51, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 19. 12. 2013, č. j. 9 Azs 16/2013-26). V intencích zde vyslovených závěrů je odůvodnění napadeného rozsudku zcela standardní, městský soud se v něm vyjadřuje ke všem uplatněným žalobním námitkám a je z něj zcela zřejmé, jakými úvahami se při posuzování předložené věci řídil a k jakým závěrům na jejich základě dospěl. Hlavním důvodem pro zamítnutí žaloby nebyla účelovost podané žádosti vyplývající z načasování jejího podání, jak se mylně stěžovatelky domnívají. Městský soud podrobně vysvětlil, proč nepovažuje stěžovatelkami uváděné důvody za azylově relevantní, přičemž na základě skutkových zjištění žalovaného konstatoval, že stěžovatelkám v zemi původu nehrozí vážná újma, neboť na Ukrajině v důsledku úspěšného vnitřního přesídlení naposledy pobývaly v Charkově a nikoli v Luhansku. K možnostem vnitřního přesídlení přitom odkázal

na četnou judikaturu Nejvyššího správního soudu. Je rovněž přípustné, aby městský soud za určitých okolností převzal argumentaci z rozhodnutí žalovaného (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130). Nejvyšší správní soud proto v předložené věci neshledává ani žádné zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelek.

[15] Ustálená a jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na kasační námitky. Nejvyšší správní soud tak neshledal žádné důvody pro jejich věcné projednání, v důsledku čehož kasační stížnost podle § 104a odst. 1 s. ř. s. jako nepřijatelnou odmítl.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 věty první ve spojení s § 120 téhož zákona tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 21. července 2021

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu